

Člověk na koni je na tom duševně a psychicky lépe než člověk na zemi.“ Citát amerického spisovatele Johna Steinbecka jako by vystihoval činnost a poslání Střediska hiporehabilitace Pirueta, které řízeným a odborně prováděným kontaktem s koňmi pomáhá pacientům Psychiatrické nemocnice Havlíčkův Brod více než dvacet let.

„To, že mají koně na člověka pozitivní vliv, říkali významní lidé už ve starověku, ale v moderní historii se začali k léčebným účelům využívat až ve 20. století. A třeba i první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk nedal na jízdu na koni dopustit až do vysokého věku a vyzdvihoval její účinek na tělo i duši,“ říká lékařka havlíčkobrodské psychiatrie a garantka střediska Pirueta Andrea Mašková.

Proč se zrodilo právě spojení Psychiatrické nemocnice Havlíčkův Brod a hiporehabilitace?

Hiporehabilitace na havlíčkobrodské psychiatrii je vlastně moje „dítě“, tedy teď už dost odrostlé. (usmívá se) Když jsem v roce 1998 založila Nadační fond pro hiporehabilitaci, už se mi v hlavě rodil celý projekt. Spolu s dalšími dvěma členkami nadačního fondu jsem pak přesvědčila tehdejšího ředitele, doktora Jiřího Kořána, že hiporehabilitace má smysl a bude pro zdejší psychiatrii přínosem.

Jaká je v porovnání s úplnými začátky jeho současnost?

Především bych ráda zdůraznila, že jsme v našem snažení nikdy neustrnuli, pořád se chtěli zlepšovat a postupovali dál krok za krokem. A když se vrátím k začátkům, byly z dnešního pohledu až úsměvné. Nyní už jsme plně profesionální tým.

Kdo všechno do něj patří?

Jeho duší i srdcem je paní Monika Kuchtová, psychiatrická sestra a obrovsky zkušená terapeutka, ta je zde od úplného začátku. Pak jsem v něm já jako externista a odborný garant, dále speciální pedagog, fyzioterapeut a cvičitelé koní. Většina členů týmu jsou takzvaně dva v jednom – mají odborné vzdělání pro zdravotnickou nebo pedagogickou péči a zároveň jsou schopni o koně pečovat a připravovat je pro hiporehabilitační praxi. A je potřeba vyzdvihnout, že bychom se neobešli bez skvělé spolupráce s vedením nemocnice a ošetřujícím zdravotnickým personálem ze všech oddělení.

Jakým aktivitám se u vás pacienti věnují?

Hiporehabilitace v našem podání je ucelený program, přičemž každá jeho jednotka má jinou náplň a aktivity na sebe navazují a postupně se nabalují. Začíná se kontaktem, pak přidáváme čištění a vodění, následují hry a končí se ježděním a přirozenou komunikací s koněm. Ta je odvozená a odpozorovaná od toho, jak divočí koně žijící ve volnosti spolu komunikují ve stádě, a je u našich pacientů vůbec nejoblíbenější technikou. A musím zdůraznit, že alfou a omegou všech našich aktivit

„Koně sem přinesli úžasnou energii“

K Psychiatrické nemocnici Havlíčkův Brod už neodmyslitelně patří Středisko hiporehabilitace Pirueta. Pacientům zde pomáhá překonávat zdravotní potíže devět koní a zkušený tým terapeutů.

ANDREA MAŠKOVÁ

je bezpečnost, pacientům se při nich nesmí nic stát.

Kolik máte ve vašem středisku v současné době koní?

Aktuálně devět – sedm standardní velikosti a dva minikoníčky.

Jak vypadá jejich příprava, co musejí umět?

Příprava je jednak všeobecná – jako u všech ostatních koní – a potom specifická, zaměřená na hiporehabilitaci. Kromě přípravy pod sedlem a vyjížděk ve volném terénu pracujeme s našimi koňmi hodně ze země. Zlepšujeme tak cíleně jejich pohybové vzorce, které se pak odrážejí na fyzickém zdraví. Učíme je také přistupovat k nástupní rampě, zastavit, když na nich jezdec sedí nevhodným způsobem nebo se z nich sesouvá, jsou vystavováni různým rušivým podnětům, na které si zvykají. Dbáme na jejich celkové welfare, prostě aby byli fyzicky i psychicky v pořádku.

Jaké je spektrum vašich pacientů, tedy pokud budeme mluvit o těch hospitalizovaných, kteří u vás mají skupinové terapie? A na koho z nich má hiporehabilitace nejlepší vliv?

Pro všechny skupiny našich pacientů má svůj přínos a je těžké stanovit, pro kterou více. Obrovský význam má u dětí, což je znát

z jejich reakcí, když nám dávají zpětnou vazbu v dotaznících a hodnotí svoji účast na hiporehabilitaci v rámci své hospitalizace velice vysoko a často úplně nejvýš. U seniorů má velký efekt v oblasti emocí a při tréninku poznávacích funkcí, u pacientů z oddělení pro závislosti je zase důležitá pro zvyšování kompetencí a sebehodnocení. A s pacienty z oddělení pro doléčování psychóz se zaměřujeme na zlepšování komunikace a sociálních vazeb.

Jestli se nemýlím, máte také pacienty, o které se staráte ambulantně...

Těch je nyní dvanáct, většinou se jedná o děti s kombinovaným postižením – jak mentálním, tak tělesným. U nich kombinujeme přístupy psychoterapeutické, pedagogické i fyzioterapeutické. Docházejí k nám jednou týdně, dlouhodobě, většinou mnoho let. A efekt je u nich obrovský.

Když pomíneme základní funkci – pomoc pacientům, co dalšího přinesla hiporehabilitace za více než dvě dekády havlíčkobrodské psychiatrii?

S radostí můžu říct, že koně vnesli do jejího areálu úžasnou energii a přispěli k bourání pomyslných i skutečných bariér mezi ní a okolním světem. Rády sem chodí maminky s kočárky, děti z mateřských a základních škol. A my se také jim snažíme v rámci dobrých sousedských vztahů věnovat.

